

PATVIRTINTA
Plungės r. Liepijų mokyklos
direktorės 2022 m. rugpjūčio 31 d.
įsakymu Nr. (1.13)-V1-313

PLUNGĖS R. LIEPIJŲ MOKYKLOS ŠVIETIMO PAGALBOS MOKINIUI TEIKIMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Plungės r. Liepijų mokyklos pagalbos teikimo vaikui tvarkos aprašas (toliau Aprašas) reglamentuoja mokyklos darbuotojų - mokytojų, klasės vadovų, pagalbos mokiniui specialistų, visuomenės sveikatos priežiūros specialisto, mokyklos vadovų veiklą, susijusią su mokinių socialinių, pedagoginių, psichologinių poreikių tenkinimu, leidžiančių didinti ugdymo(si) veiksmingumą.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis šiais dokumentais:

2.1. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu 2011 m. kovo 17 d. Nr. XI-1281;

2.2. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. V-663 patvirtintu Psichologinės pagalbos švietimo tvarkos aprašu (Nauja redakcija nuo 2020-08-04: Nr. V-1133);

2.3. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. lapkričio 2 d. įsakymu Nr. V-950 patvirtintu Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo vaikui ir mokiniui tvarkos aprašu (Nauja redakcija nuo 2020-08-04: Nr. V-1134);

2.4. Emocinės pagalbos teikimo vaikui ir mokiniui tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. gegužės 2 d. įsakymu Nr. V-319,

2.5. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-1795 patvirtintu Specialiosios pedagoginės pagalbos mokiniui, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių tvarkos aprašu (Nauja redakcija 2021 m. rugsėjo 1 d. Nr. V-1584);

3. Apraše vartojamos sąvokos:

3.1. **Švietimo pagalba** – tai specialistų teikiama pagalba mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams), mokytojams ir švietimo teikėjams, leidžianti padidinti švietimo veiksmingumą.

3.2. **Psichologinė pagalba** – mokinio asmenybės ir ugdymosi problemų įvertinimas ir sprendimas, psichologinės pagalbos teikėjams bendradarbiaujant su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais) ir mokytojais ir juos konsultuojant.

3.3. **Socialinė pagalba** – tai siekimas padėti vaikams geriau adaptuotis visuomenėje, bendruomenėje, švietimo, globos ar kitose socialinėse įstaigose, vykdančiose ugdymo funkcijas, racionaliau išnaudoti visas teikiamas galimybes lavintis, mokytis ir augti savarankiškais piliečiais.

3.4. **Socialinė pedagoginė pagalba** – mokyklos darbuotojų (socialinio pedagogo, klasės vadovų, mokytojų ir administracijos) veikla, susijusi su mokinių socialinių ir pedagoginių poreikių tenkinimu, skirta vaikų auklėjimo ir socialinėms problemoms spręsti.

3.5. **Emocinė pagalba** – socialinė emocinė mokyklos aplinka ir gera mokinių savijauta turi įtakos ir jų pasiekimams: rečiau mokykloje patyčias patiriantys mokiniai pasiekia aukštesnius mokymosi rezultatus.

3.6. **Specialioji pedagoginė pagalba** – pedagoginių priemonių sistema, padedanti užtikrinti veiksmingą specialiųjų poreikių turinčių asmenų ugdymą.

Švietimo pagalbos mokiniui teikimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato pagalbos mokiniams teikimo tikslus, uždavinius, principus, formas, rūšis, gavėjus, teikėjus bei švietimo pagalbos organizavimą.

II. PAGALBOS TEIKIMO TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR PRINCIPAI

4. Švietimo pagalbos tikslas – padėti įgyvendinti mokinių teisę į mokslą, užtikrinti veiksmingą mokinių ugdymąsi, sudaryti prielaidas pozityviai socializacijai ir pilietinei brandai bei mokinių saugumui mokykloje.

5. Švietimo pagalbos teikimo uždaviniai:

- 5.1. užtikrinti mokinių saugumą mokykloje;
- 5.2. teikti švietimo, psichologinę, socialinę, emocinę bei specialiąją pedagoginę pagalbą;
- 5.3. tobulinti ugdymo(si) procesus, kad mokymosi sunkumų turintys mokiniai įgytų reikiamų įgūdžių;
- 5.4. sudaryti sąlygas gabių mokinių ugdymui(si);
- 5.5. bendradarbiaujant su tėvais (globėjais, rūpintojais) išsiaiškinti ir pagal galimybes šalinti priežastis, dėl kurių mokiniai negali tinkamai dalyvauti ugdymosi procese;
- 5.6. kartu su tėvais (globėjais, rūpintojais) padėti vaikams ir jaunimui pasirinkti ugdymo (si) programą bei pasirengimo profesijai įstaigą pagal jų galias;
- 5.7. stiprinti mokinių psichologinį atsparumą, kurti saugią ir palankią ugdymui(si) aplinką;
- 5.8. Sudaryti ugdymo sąlygas nuotolinio būdu esant ekstremaliai ar kitai krizinei situacijai (pvz., COVID – 19).

6. Švietimo pagalbos teikimo principai:

- 6.1. lygios galimybės – kiekvienam mokiniui užtikrinamas pagalbos prieinamumas;
- 6.2. visuotinumumas – pagalba teikiama visiems mokyklos mokiniams, kuriems jos reikia;
- 6.3. kompleksiskumas – pagalba teikiama pagal poreikį kartu su kitomis švietimo pagalbos mokiniui teikimo formomis;
- 6.4. decentralizacija – šeimos, visuomenės bei kitų institucijų dalyvavimas;
- 6.5. individualumas – pagalba teikiama atsižvelgiant į konkretaus mokinio problemas;
- 6.6. veiksmingumas – remiamasi profesionalia vadyba, tinkamais ir laiku priimtais sprendimais.

III. ŠVIETIMO PAGALBOS GAVĖJAI, TEIKĖJAI, FORMOS IR RŪŠYS

7. Švietimo pagalbos gavėjai: mokyklos mokiniai, mokytojai, mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai).

8. Švietimo pagalbos teikėjai: klasių vadovai, mokytojai, socialinis pedagogas, visuomenės sveikatos priežiūros specialistas, ugdymo karjerai koordinatorius, bibliotekos darbuotojas, mokyklos administracija.

9. Švietimo pagalbos formos:

9.1. individualus darbas su mokiniu:

- 9.1.1. turinčiu specialiuųjų ugdymosi poreikių;
- 9.1.2. besimokančiu pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programą (iškilus mokymosi sunkumams);
- 9.1.3. darbas su gabiais mokiniais;
- 9.1.4. darbas su mokiniais padedant planuoti studijas, karjerą;
- 9.1.5. iškilus individualioms problemoms;
- 9.1.6. nuotolinis mokinių ugdymas esant pandemijai ar kitai krizinei situacijai.

9.2. darbas su klase ar grupe:

- 9.2.1. ugdymo dalyvių tarpusavio santykių reguliavimas;
- 9.2.2. konsultacijos;
- 9.2.3. apklausos, sociologiniai tyrimai;
- 9.2.4. karjeros planavimo informacijos sklaida;
- 9.2.5. sveikatinimo veiklų vykdymas.

9.3. darbas su mokinio šeima ar jo atstovais pagal įstatymą:

- 9.3.1. pagalba sprendžiant problemas, trukdančias mokinio ugdymo(si) procesui;
- 9.3.2. pagalba pasirenkant būsimą profesiją;

9.3.3. tėvų (globėjų, rūpintojų) ir mokyklos bendradarbiavimo stiprinimas.

9.4. darbas su mokyklos bendruomene:

9.4.1. saugios aplinkos kūrimas ir palaikymas;

9.4.2. savivaldos aktyvinimas.

9.5. darbas su socialiniais partneriais:

9.5.1. Plungės paslaugų ir švietimo pagalbos centro pedagogine psichologine tarnyba, Vaiko teisių apsaugos tarnyba, seniūnijomis ir kt., siekiant užtikrinti pagalbos veiksmingumą;

9.5.2. darbas su socialiniais partneriais, siekiant užtikrinti pagalbos veiksmingumą.

10. Švietimo pagalbos teikimo rūšys:

10.1. ugdymo diferencijavimas ir individualizavimas, siekiant sudaryti palankias sąlygas tiek gabiems, tiek mokymosi sunkumų turintiems mokiniams;

10.2. konsultavimas, siekiant padėti mokytis, geriau pažinti save, išsiaiškinti ir suprasti tai, kas vyksta jų gyvenimo ir mokymosi erdvėje, padedant pasirinkti profesiją;

10.3. socialinių ir gyvenimo įgūdžių formavimas, ugdant gebėjimus priimti sprendimus ir spręsti problemas, kūrybiškai ir kritiškai mąstyti, bendrauti, pažinti save, elgtis visuomenėje priimtinais būdais, valdyti emocijas, skatinti sveikos gyvensenos įgūdžius;

10.4. pagalbos tinklo kūrimas, vykdomas siekiant užtikrinti kompleksiskai teikiamą pagalbą mokiniui (1 ir 2 priedai).

10.5. nusikalstamumo, mokykloje nelankymo, alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo, savizudybių, ŽIV/AIDS, prievartos, patyčių, smurto ir teisės pažeidimų prevencija;

10.6. pagalbos komandos telkimas mokykloje (esant reikalui, pasitelkiant šeimą bei socialinius partnerius), siekiant sėkmingai spręsti mokinių problemas.

IV. ŠVIETIMO PAGALBOS TEIKIMO ORGANIZAVIMAS

11. Klasių vadovai:

11.1. rūpinasi savo klasės mokinių asmenybės ugdymu(si) bei branda;

11.2. domisi ir rūpinasi mokinių sveikata, jų sauga, puoselėja sveiką gyvenseną;

11.3. suteikia mokiniui reikiamą pagalbą pastebėjus, kad jo atžvilgiu taikomas smurtas, prievarta, patyčios ar kitokio pobūdžio išnaudojimas;

11.4. informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus) apie iškylančias problemas;

11.5. siekia pažinti auklėtinių poreikius, polinkius, interesus, gabumus;

11.6. bendradarbiauja su dalykų mokytojais, mokyklos švietimo pagalbos specialistais, sveikatos priežiūros specialistais, mokyklos administracija;

11.7. padeda mokiniams spręsti psichologines, socialines, bendravimo, mokymosi ir kt. problemas;

11.8. stebi, analizuoja tėvų (globėjų, rūpintojų) bei socialinės aplinkos poveikį ugdymui(si);

11.9. aptaria su ugdytiniais jų veiklą bei ugdymo(si) rezultatus, padeda mokiniams išvelgti mokymosi veiklos rezultatų priežastis, numatyti tolesnius ugdymo(si) tikslus bei jų įgyvendinimo būdus;

11.10. organizuoja auklėtinio mokymosi stiliaus nustatymą, ištiria ugdymosi galias, vykdo stebėseną.

12. Dalykų mokytojai:

12.1. išsiaiškina mokinių poreikius, polinkius, tikslus, interesus, gabumus;

12.2. diferencijuoja ir individualizuoja ugdymo procesą;

12.3. pritaiko dalykų bendrąsias programas specialiųjų ugdymo(si) poreikių mokinių ugdymui;

12.4. stebi, analizuoja ir laiku identifikuoja kylančius sunkumus (pastebi, kad mokiniui nesiseka pasiekti bendrosiose programose numatytų konkretaus dalyko pasiekimų, po nepatenkinamo kontrolinio darbo įvertinimo, po ligos ir kt.), esant būtinybei informuoja klasės vadovą, mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus);

12.5. mokymosi pagalbą integruoja į ugdymo procesą, pritaiko mokymo(si) užduotis, metodus ir kt;

- 12.6. teikia individualią pagalbą per pamoką, po pamokų arba kitu su mokiniu suderintu laiku;
- 12.7. informuoja klasės vadovą, mokyklos švietimo pagalbos specialistus, mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus), kartu tariasi dėl pagalbos (jeigu suteikta pagalba neefektyvi);
- 12.8. organizuoja konsultacijas 10 klasės mokinius rengiantis PUPP;
- 12.9. teikia pagalbą ruošiantis olimpiadoms ir konkursams.

13. Pagalbos mokiniui specialistai teikia šią pagalbą:

13.1. psichologinė pagalba – teikiama per Plungės paslaugų ir švietimo pagalbos centro pedagoginę psichologinę tarnybą. Psichologas nustato mokinio asmenybės ir ugdymosi problemas, numato tiesioginio poveikio būdus, dirba su mokiniu, bendradarbiauja su tėvais (globėjais, rūpintojais), teikia jiems rekomendacijas.

14. Socialinis pedagogas:

- 14.1. problemų, susijusių su įvairiais mokiniams kylančiais sunkumais (pagrindinių vaikų reikmių tenkinimo, saugumo užtikrinimo) vertinimas ir sprendimas;
- 14.2. priežasčių šalinimas, dėl kurių mokiniai negali lankyti mokyklos ar vengia tai daryti;
- 14.3. bendradarbiavimas su klasių vadovais, kitais pedagogais, specialistais, mokyklos administracija sprendžiant mokinių socialines-pedagogines problemas, ieškant efektyvių pagalbos būdų;
- 14.4. bendradarbiavimas su socialiniais partneriais (vaiko teisių apsaugos tarnyba, pedagogine psichologine tarnyba, policija, savivaldybių ir seniūnijų socialiniais darbuotojais ir kt.);
- 14.5. darbas su mokiniais, patiriančiais patyčias;
- 14.6. pagalba tėvams ar teisėtiems mokinio atstovams ugdant savo vaiką (suprasti jo socialinius ir psichologinius poreikius, jų tenkinimo svarbą, geriau suprasti tėvų teises ir pareigas);
- 14.7. bendradarbiavimas su klasių vadovais rūpinantis mokinių socialinių įgūdžių ugdymu;
- 14.8. koordinuoja socialinę pedagoginę pagalbą mokykloje ir pats ją teikia, kai neužtenka klasės vadovo ar mokytojo kompetencijos.

15. Mokytojo padėjėjas:

- 15.1. užtikrina mokiniui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, pagalbą pamokų metu;
- 15.2. teikia specialiąją pedagoginę pagalbą mokiniui, atsižvelgdamas į specialiųjų ugdymosi poreikių mokinio gebėjimus, ugdymosi galimybes, mokymosi ypatumus;
- 15.3. bendradarbiaudamas su pedagogais, specialiųjų poreikių mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais), kitais asmenimis, tiesiogiai dalyvaujantysis ugdymo procese, numato uždavinius bei jų pasiekimo būdus ir metodus, atitinkančius specialiųjų poreikių mokinių poreikius bei galimybes, ir juos taiko.

16. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas dirba bendradarbiaudamas su mokyklos bendruomene, kitais sveikatos priežiūros, psichologinės bei socialinės pedagoginės pagalbos ir kitų suinteresuotų tarnybų specialistais:

- 16. 1. teikia sveikatinimo veiklos metodines konsultacijas mokytojams, mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams) bei kaupia metodinę ir informacinę medžiagą mokinių sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo klausimais;
- 16. 2. teikia informaciją sveikatos išsaugojimo bei stiprinimo klausimais ir organizuoja šios informacijos sklaidą (mokyklos stenduose, renginiuose, viktorinose ir pan.) mokyklos bendruomenei;
- 16.3. inicijuoja ir dalyvauja mokyklos sveikatinimo projektų (programų) rengime bei juos įgyvendinant;
- 16.4. teikia pagalbą mokiniams ugdant sveikos gyvensenos ir asmens higienos įgūdžius;
- 16. 5. dalyvauja organizuojant mokinių maitinimo priežiūrą, skatinant sveiką mitybą bei sveikos mitybos įgūdžių formavimą;
- 16.6. dalyvauja mokyklos darbo grupėse, sprendžiančiose mokinių psichologines, adaptacijos, mokymosi ir socialines problemas.

17. Mokyklos vaiko gerovės komisija:

- 17.1. organizuoja ir koordinuoja prevencinį darbą, švietimo pagalbos teikimą mokiniams, mokytojams, mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams), saugios ir palankios vaiko ugdymui aplinkos kūrimą;

17.2. organizuoja švietimo programų pritaikymą mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, atlieka kitas su vaiko gerove susijusias funkcijas.

18. Ugdymo karjerai koordinatorius:

18.1. konsultuoja ugdymo karjerai klausimais mokytojus, mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

18.2. teikia sistemingas, kokybiškas ugdymo karjerai konsultacijas mokiniams;

18.3. organizuoja integruotas dalyko ir ugdymo karjerai pamokas, klasės valandėles, netradicinio ugdymo dienas bei kitus renginius.

19. Direktoriaus pavaduotojas ugdymui:

19.1. gavęs informaciją iš klasės vadovų, dalyko mokytojų, operatyviai sprendžia problemą;

19.2. vykdo mokytojų, dirbančių su specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais ugdymą priežiūrą;

19.3. koordinuoja mokyklos Vaiko gerovės komisijos darbą.

20. Mokyklos administracija:

20.1. analizuoja mokinių ugdymo, mokyklos veiklos, gabiųjų ir specialiųjų poreikių mokinių ugdymo klausimus;

20.2. išimties tvarka svarsto ypatingus prevencinius atvejus, bendradarbiauja su teisėsaugos, teisėtvarkos institucijomis, pedagogine psichologine tarnyba.

21. Mokytojų taryba:

21.1. analizuoja ir vertina mokinių ugdymosi rezultatus ir daromą pažangą;

21.2. svarsto darbo su nemotyvuotais ir nepažangiais mokiniais problemas;

21.3. rūpinasi gabiųjų mokinių ugdymu;

21.4. analizuoja teikiamos švietimo pagalbos kokybę.

22. Mokyklos taryba sprendžia ypatingus pagalbos teikimo mokiniui atvejus.

V. PAGALBOS MOKINIUI TEIKIMO TVARKA

23. Pagalba mokiniui Mokykloje teikiama nuosekliai vadovaujantis patvirtintais algoritmais:

23.1. Veiksmų algoritmas teikiant pagalbą mokyklą blogai lankančiam ar mokyklos nelankančiam mokiniui (šio aprašo 1 priedas).

23.2. Veiksmų algoritmas teikiant pagalbą pamokas praleidžiančiam mokiniui (šio aprašo 2 priedas).

23.3. Veiksmų algoritmas teikiant pagalbą mokiniui pažeidinėjančiam Mokinio elgesio taisykles (šio aprašo 3 priedas).

23.4. Veiksmų algoritmas reaguojant į fizinio smurto apraiškas Liepijų mokykloje (šio aprašo 4 priedas).

23.5. Veiksmų algoritmas reaguojant į psichologinio smurto apraiškas Liepijų mokykloje (šio aprašo 5 priedas).

23.6. Veiksmų algoritmas teikiant pagalbą patenkinamo mokymosi lygmens nepasiekiančiam mokiniui (šio aprašo 6 priedas).

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Siekti, kad visa reikalinga mokymosi pagalba mokiniams būtų teikiama pamokų metu.

25. Klasių vadovai supažindina mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus) su svarbiausiomis tvarkos aprašo nuostatomis, organizavimu.

26. Švietimo pagalbos mokiniui teikimo planavimas, aptarimas ir vertinimas, atsakingas aprašo vykdymas užtikrina visavertį švietimo pagalbos mokiniui įgyvendinimą mokykloje.
